

Αλέκος Κιτσάκης - Το αηδόνι της Ηπείρου

✖ «Το Δημοτικό τραγούδι, αλλά και γενικά κάθε τραγούδι θέλει ψυχή. Ο τραγουδιστής πρέπει να έχει ίσκιο. Να σε γοητεύει».

Αλέκος Κιτσάκης.

Τον αποκάλεσαν Καζαντζίδη του δημοτικού τραγουδιού εξαιτίας της τεράστιας έκτασης της φωνής του και των μελωδικών γυρισμάτων του αλλά και της σχέσης που είχε με τους μετανάστες. Είναι ο άνθρωπος, που το 1983 τραγούδησε στη Μεμβούρνη, μπροστά σε 120.000 κόσμο και ανάγκασε μια εφημερίδα της ομογένειας να γράψει «Η επίσκεψη του μεγάλου Έλληνα τραγουδιστή Αλέκου Κιτσάκη στην Αυστραλία, επισκίασε και αυτή του Κωνσταντίνου Καραμανλή» (έναν χρόνο πριν είχαν σπεύσει να ακούσουν τον Καραμανλή μόνο 70.000).

Ο Αλέκος Κιτσάκης γεννήθηκε το 1934, στο Ριζοβούνι Πρέβεζας, το οποίο είναι γνωστό κι ως «Λάκκα Σούλι».

Σε ηλικία οκτώ μηνών ορφάνεψε από μητέρα, και ένα χρόνο αργότερα, και από πατέρα. Τον μικρό Αλέκο και τον μεγαλύτερο αδελφό του Σταύρο τους μεγάλωσε ο θείος τους Γιώργος Γιαννακάκης. Θα μείνει και δεύτερη φορά ορφανός, καθώς σύντομα πέθανε και η μητριά-θεία του. Σε ηλικία έξι χρόνων ο θείος του «σκάρισε» με την στάνη. Ο μικρός Αλέκος, όλη την μέρα που έβοσκε τα πρόβατα ήταν με το τραγούδι στο στόμα, κάτι που έκανε τους συγχωριανούς του να καταλάβουν ότι έχει ταλέντο στο τραγούδι. Μάλιστα τον έπαιρναν στο καφενείο, τον κερνούσαν λουκούμι, και τον έβαζαν να τραγουδήσει. Ο μικρός Αλέκος, δεν τραγουδούσε πάντα, από ευχαρίστηση και μόνο:

«Θυμάμαι μια φορά, παιδάκι τότε εγώ, γινόταν ένας γάμος στο Γαλατά. Φύλαγα τα πρόβατα κοντά, πιάνω ένα τραγούδι και σταμάτησε ο γάμος... Από πού έρχεται αυτή η φωνή; είπαν, λες και ήταν ένα σπάνιο αηδόνι. “Ο Αλέξης, ο Αλέξης”, φώναξαν. Και μπας και με ακούσουν και με καλέσουν στο γάμο να μου δώσουν και μένα ένα πιάτο φαί. Δύσκολες εποχές, πετσί και κόκαλο ήμουν... Μια μέρα, θυμάμαι, με έβαλε ένας άνθρωπος, Δόσης λεγότανε, να τραγουδάω για να μου δώσει ένα πορτοκάλι. Τραγουδούσα όλη μέρα, με πέθανε. Όλη μέρα για ένα πορτοκάλι...».

Την πρώτη του εμφάνιση σε κοινό, ο νεαρός Κιτσάκης την πραγματοποίησε σε

έναν γάμο, όπως θυμάται ο ίδιος:

«Εγώ βοσκούσα τα πρόβατα κι όταν πέρασε από μπροστά μου ο κόσμος άρχισα να τραγουδάω. Αμέσως σταμάτησε ο γάμος και όλοι έκαναν σιωπή να με ακούσουν. Εγώ τραγούδησα μήπως και με ακούσει κανείς και του αρέσω και με καλέσει στη συνέχεια στο γάμο να τραγουδήσω και να φάω ένα κομμάτι ψωμί. Είχα φτώχεια και ορφάνια. Η ενέργειά μου αυτή είχε αποτέλεσμα και με κάλεσαν στο γάμο. Τραγούδησα όλο το βράδυ, αλλά το σημαντικότερο για μένα ήταν ότι έφαγα καλό φαγητό. Αυτή ήταν και η πρώτη παρουσία μου ως τραγουδιστής μπροστά σε κοινό».

Ένας μακρινός του συγγενής ο Νίκος Σουλιώτης με δυσκολία τον πήρε από τον θείο του και τον πήγε στην Αθήνα, δήθεν για καλύτερα, αλλά εκεί τον βρήκαν τα χειρότερα. Όταν πήγε στην Αθήνα, κοιμόταν σε γκαράζ: «Πατησίων 1, στο πάτωμα, σε μια βελέντζα· προίκα της μάνας μου», όπως περιέγραφε ο ίδιος. Από τσοπάνος γιδιών στα βουνά της Ηπείρου, έγινε φύλακας γουρουνιών στο Γουδί. Ο μικρός Αλέκος διαμαρτυρήθηκε και απείλησε τον συγγενή του ότι θα ξαναπάει στο χωριό αν δε του έβρισκε άλλη δουλειά, και ο Σουλιώτης, τον Δεκέμβριο το 1946, τον γνώρισε στον πρόεδρο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας, που τον καλούσε να τραγουδάει σε κάθε εκδήλωση της. Ο Γενικός Γραμματέας, και ταμίας της Πανηπειρωτικής είχαν πιστέψει στο ταλέντο του Κιτσάκη, και αποφάσισαν να τον παρουσιάσουν στο θέατρο της Κυβέλης. Έτσι, σε ηλικία 12 ετών, ο Αλέκος Κιτσάκης ντυμένος τσολιάς βγαίνει στη σκηνή και τραγουδάει την «Τζαβέλαινα», κατενθουσιάζοντας όλο το ακροατήριο. Η στιγμή αυτή, ήταν φυσικά αξέχαστη για τον Αλέκο Κιτσάκη:

«Ήτανε 11 Ιανουαρίου του 1947 στο θέατρο της Αλίκης. Φαντάσου τότε, 11 χρονών παιδί, να βγει με καμάρι και να τραγουδάει για πρώτη φορά σε θέατρο. Στο πρόγραμμα που βγάλανε τότε λέγανε ότι τραγουδάει και ο μικρός Αλέξης. Ήμουν, που λες, συμπαθητικό παιδάκι. Γεννήθηκα έτσι. Είχα ίσκιο. Όποιος με γνώριζε ήθελε να με κάνει παιδί του.

Με ντύσανε με φουστανέλα και μου βάλανε και μια κορδέλα που έλεγε “Σούλι”. Εγώ τότε δεν ήξερα τι εστί Πανηπειρωτική, τι εστί θέατρο. Τραγούδησα λοιπόν την «Τζαβέλαινα». Την εποχή εκείνη ο κόσμος ήταν πολύ πονεμένος και μόλις με άκουσε τρελάθηκε. Κλαίγανε. Μόλις τελείωσα όλοι μου έδωσαν ένα θεόρατο χειροκρότημα. «Γεια σου λεβέντη μου, γεια σου Αλέκο μου, γεια σου Αλέξη μου» μου φωνάζανε. Χαμός έγινε. Και εκεί βγήκε ο Αχιλλέας ο Ζώης και είπε ότι αυτό το παιδί το αναλαμβάνει η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία υπό την προστασία της.

Τον είχα σαν πατέρα μου αυτόν τον άνθρωπο.

Μετά την κοπή της πίτας με παίρνει ο Ζώης λοιπόν και με πάει στο Μινιόν. Τότε φορούσα ένα τραγίσιο κοντό παντελόνι, σκληρό Παναγιά μου, μου έτρωγε τα γόνατα και μου τα μάτωνε. Και με παίρνει λοιπόν, να είναι καλά εκεί που είναι τώρα ο άνθρωπος, για να μου βγάλει μια φωτογραφία για να θυμάμαι, μου λέει, που ήμουν και πώς ξεκίνησα .

✖ Αυτή η φωτογραφία είναι πολύ σημαντική για μένα, είναι ένα από τα κειμήλια μου. Αυτός ο σπουδαίος άνθρωπος λοιπόν, ο Αχιλλέας ο Ζώης, μου πήρε το πρώτο κουστουμάκι από το Μινιόν, ένα γκρι. Και μου πήρε κι ένα παντελονάκι που ήταν πάνω από το γόνατα. Με το που το έβαλα και πέταξα το τραγίσιο παντελόνι πετούσα από τη χαρά μου. Φόρεσα και ωραία παπουτσάκια. Ένοιωσα σα να έγινα για πρώτη φορά γαμπρός στη ζωή μου... ».

Στην συγκεκριμένη εκδήλωση ήταν και η μεγάλη Μαρίκα Κοτοπούλη, που έτρεξε να τον συγχαρεί. Όταν όμως έμαθε την ιστορία του, τον γνώρισε στη Βασίλισσα Φρειδερίκη, και της εξήγησε ότι είναι ένα φτωχό παιδί που έχει ανάγκη από βοήθεια. Μάλιστα τον έβαλε να τραγουδήσει, και αυτό ήταν κάτι που συγκίνησε την Φρειδερίκη, η οποία πήρε τον μικρό Αλέκο στο παλάτι.

Στη συνέχεια η Πανηπειρωτική σε συνεννόηση με τη βασίλισσα τον έστειλε σε ιδιωτικό σχολείο του οποίου τα έξοδα πλήρωνε το παλάτι. Το 1948 η Πανηπειρωτική συνεννοήθηκε με τον γενικό διευθυντή των ορφανοτροφείων, και τον έστειλε στην Κέρκυρα, στο Αχίλλειο Ίδρυμα. Σε επίσκεψη της εκεί η Φρειδερίκη τον είδε και τον ρώτησε γιατί προτίμησε να πάει εκεί. Ο Κιτσάκης της απάντησε ότι «*ήρθα να ψυχαγωγήσω τα τόσο δυστυχισμένα αδέλφια μου*». Συγκινημένη απ' αυτή την απάντηση η Φρειδερίκη έδωσε εντολή στον γραμματέα της να του εκδώσει επί τόπου άδεια εισόδου στο παλάτι για οποιαδήποτε ώρα θελήσει. Ο Κιτσάκης αυτή την άδεια ούτε στιγμή δεν τη θεώρησε σημαντική, σε σημείο που την πέταξε ή την έχασε.

Τον Σεπτέμβριο του 1949 πάει στην Πάτρα στο «Σκαγιοπούλειο Ορφανοτροφείο», όπου τελειώνει τη μέση Γεωπονική σχολή. Τραγουδάει στον τοπικό Ραδιοφωνικό Σταθμό και παράλληλα παρακολουθεί μαθήματα στο Ωδείο Πατρών. Τον προόριζαν για τενόρο.

Τα καλοκαίρια 1951 και 1952 ο Αλέκος Κιτσάκης τραγουδάει στην πλατεία Σκουφά Άρτας και γίνεται χαμός. Το 1952 εγκαταλείπει την Πάτρα και έρχεται στην

Αθήνα. Εκεί, μέσω του Διευθυντή του Ηπειρωτικού Μέλλοντος και τον γνωριμιών του έρχεται σε επαφή με τον διευθυντή του Εθνικού Ωδείου τον μεγάλο μουσουργό Μανώλη Καλομοίρη. Όταν τον άκουσε ο Καλομοίρης, του έδωσε υποτροφία για το Εθνικό Ωδείο. Συμμαθήτρια του Κιτσάκη ήταν η υψίφωνος Αντιγόνη Σγούρδα, ενώ φωνητικά του έκανε η Μάγγη Καρατζά, η οποία ήταν συνεργάτιδα του Δημήτρη Μητρόπουλου. Ο Αλέκος Κιτσάκης φοίτησε στο Εθνικό Ωδείο 6 χρόνια και απέκτησε πλούσια μουσική παιδεία και κατάρτιση, πράγματα που τον βοήθησαν στην μετέπειτα επαγγελματική του σταδιοδρομία.

Όλα αυτά ήταν καλά, αλλά και η φτώχεια ήταν φτώχεια. Για καλή του τύχη μια μέρα που τραγουδούσε σε μια εκδήλωση της Πανεπειρωτικής, τον άκουσε ο τότε διευθυντής του Ε.Ι.Ρ. και τον προσέλαβε να τραγουδάει δυο φορές την εβδομάδα στο ραδιόφωνο. Αποφασίζει μόνος του να πάει στην ΟΔΕΟΝ την κατοπινή «Μίνως Μάτσας» και ζητάει να τον ακούσουν. Στην αρχή δεν τον δέχονται, αλλά αυτός επιμένει και ο μαέστρος Σπύρος Περιστέρης τον ακούει. Έξαλλος από ενθουσιασμό μαζεύει τους πάντες και δηλώνει πως ένα μεγάλο ταλέντο ανατέλει. Το 1954 γραμμοφωνεί σε συνεργασία με τον κλαρινίστα Βάϊο Μαλλιάρτα τα τρία πρώτα του τραγούδια «Γιατί είναι μαύρα τα βουνά», «Σταυρούλα μαυρομάτα», «Τα πήρανε τα πρόβατα». Το 1956 γυρίζει σε συνεργασία με τον Βασίλη Μπατζή σε δίσκους τα 4 επόμενα τραγούδια του «Βλαχοθανάσης», «Βασίλω μου σ' αντάμωσα», «Λίτσα Βαγγελίτσα μου», «Περιστεράκια όμορφα». Η επιτυχία πρωτοφανής το 1960 με τα τραγούδια «Οι Κλέφτες» και «Πάμε στο λόγγο για ξύλα». Έτσι ο κόσμος αρχίζει να τον αποκαλεί το ΑΗΔΟΝΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.

Το ξεκίνημα είχε γίνει, και ο Αλέκος Κιτσάκης έγινε αποδεκτός από το Πανελλήνιο. Στην πορεία, οι θαυμαστές και οι θαυμάστριες θα κάνουν ουρά για να τον ακούσουν, ενώ ανεβάζει τα νυχτοκάματα στο δημοτικό τραγούδι. Πολλοί τον θέλουν συνεχιστή του μεγάλου Γιώργου Παπασιδέρη. Τραγουδά τραγούδια της Κλεφτουργιάς, της λεβεντιάς, της ξενιτιάς, της αγάπης, του καημού, του πόνου, του μόχθου και του νόστου! Με άνεση και περίτεχνη εκτέλεση αποδίδει το μεδούλι του στίχου και της μελωδίας των τραγουδιών και κάνει τις καρδιές των Ηπειρωτών να ραγίζουν. Πολλοί ήταν εκείνοι που έτρεχαν στο «ΒΕΛΟΥΧΙ» (στη Βερανζέρου) να τον ακούσουν, να τον απολαύσουν. Οι δίσκοι και οι κασέτες με τις προσωπικές του εκτελέσεις γίνονται ανάρπαστοι, γιατί σ' αυτά οι ξενιτεμένοι Ηπειρώτες παρηγοριούνταν, έβρισκαν βάλαμο, γλυκαίνονταν, δροσίζονταν, έκλαιγαν, ανακουφίζονταν και χαίρονταν.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο Αλέκος Κιτσάκης εκτός από μεγάλος

τραγουδιστής, ήταν και ένας «πολυγραφότατος» στιχουργός δημοτικών τραγουδιών, αλλά και συνθέτης, και έχει υμνήσει την πατρίδα του την Ήπειρο σε μεγάλο βαθμό. Στα 100 τραγούδια του, τα 80 μιλούν για την Ήπειρο, και για τους Ηπειρώτες, κάτι που έκανε τους Ηπειρώτες σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη να τον λατρεύουν και να τον καλούν σε όλες τις εορταστικές εκδηλώσεις. Αξίζει να σημειωθεί, ότι είναι ο δημιουργός κι ερμηνευτής του «Άγιαξ της Ηπείρου», του ύμνου του ΠΑΣ Γιάννινα, στην δεκαετία του '70.

Συνεργάστηκε με τους μεγαλύτερους και καλύτερους δημοτέχνες στο κλαρίνο όπως: Τάσος Χαλκιάς, Βασίλης Σαλέας, Βασίλης Σούκας, Βαγγέλης Σούκας, Γιάννης Βασιλόπουλος, Μάκης Μπέκος, Θανάσης Χαλιγιάννης, Βασίλης Μπατζής, Γρηγόρης Καψάλης, Φίλιππος Ρούντας, Χρόνης Καψάλης, Ναπολέον Ζούμπας, Ναπολέον Δάμος, Σταύρος Καψάλης. Επίσης συνεργάστηκε για πολλά χρόνια με τον Γιώργο Κόρο που είναι το μεγαλύτερο βιολί που έβγαλε η χώρα μας. Ο Αλέκος Κιτσάκης έχει ηχογραφήσει 2.500 τραγούδια (το πρώτο του, ήταν το «Πάμε στο λόγγο για ξύλα μωρ' Λένη»), ξεκινώντας από τα 45άρια, πηγαίνοντας στις 33 στροφές, φτάνοντας στα σημερινά cd. Κάποιοι δίσκοι του, έκαναν πάνω από 500.000 πωλήσεις, όπως το «Άσπρο τριαντάφυλλο κρατώ». Κάθε 200 χρόνια βγαίνει φωνή σαν του Αλέκου Κιτσάκη, έλεγε ο Μανώλης Καλομοίρης. Η Μαρίκα Κοτοπούλη μιλούσε για «φαινόμενο». Ο Μίκης Θεοδωράκης τον ήθελε μαζί του, το '74, αλλά ο Κιτσάκης αρνήθηκε, «γιατί δεν ήθελε να προδώσει τον κόσμο του». «Αν χαθεί ο Κιτσάκης, θα σβήσει το δημοτικό τραγούδι» έλεγε ο Στέλιος Καζαντζίδης, ενώ ο Γιώργος Νταλάρας έχει χαρακτηρίσει τη φωνή του «ανεκτίμητη».

Ο Αλέκος Κιτσάκης θεωρείται και είναι μία αναντικατάστατη παρουσία μέσα στο χώρο του δημοτικού και πιο συγκεκριμένα, του ηπειρώτικου τραγουδιού. Ο χαρακτηρισμός που του απεδόθη ως το ΑΗΔΟΝΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ δεν υπερβάλλει την πραγματικότητα. Είναι η μεγαλύτερη και λαμπρότερη τεχνική φωνή μέσα στο χώρο του ηπειρώτικου τραγουδιού. Με ένα πηγαίο αίσθημα, το ανεπανάληπτο ταλέντο του, δίνει μια ιδιαίτερη έμφαση στο τραγούδι, το κάνει εικόνα, το κάνει λυγμό. Έχει το καλύτερο είδος φωνής, την εγκεφαλική, γι' αυτό όταν τραγουδάει το πρόσωπό του δεν συσπάται, και ταυτόχρονα η φωνή του είναι καθαρία, κρυστάλλινη και εκφραστική που μπορεί να ακούγεται σε μεγάλη απόσταση γνήσια όπως η καμπάνα. Με τη φωνή του αυτή και το πολύτιμο ταλέντο ο Αλέκος Κιτσάκης πέρα από το παραδοσιακό ηπειρώτικο τραγούδι, το οποίο τραγούδησε με πάθος και αυταπάρνηση, προσφέροντας τον θησαυρό της ανεκτίμητης φωνής του,

υπήρξε πρωτοπόρος και μοναδικός στον Ηπειρώτικο ήχο, χωρίς βέβαια να ξεφύγει απ' την παράδοση. Γιατί όταν εμφανίσθηκε ο Κιτσάκης, το ηπειρώτικο τραγούδι ήταν εκείνο το οποίο ακουγόταν λιγότερο από τα τραγούδια των άλλων περιοχών και πολλοί τραγουδιστές εκείνης της εποχής, απέφευγαν να τα τραγουδούν στα κέντρα και στα πανηγύρια, εκτός Ηπείρου για να μην τους φεύγει ο κόσμος. «Μέχρι να εμφανιστώ εγώ, μου έλεγαν συνάδελφοι τραγουδιστές, ότι ντρέπονταν να πουν ηπειρώτικα» είχε πει χαρακτηριστικά, ο Αλέκος Κιτσάκης.

Υπήρξαν επιλογές του Αλέκου Κιτσάκη στο στίχο που αμφισβητήθηκαν, θεωρήθηκαν πολύ εμπορικές. Ουδέποτε όμως τέθηκε εν αμφιβόλω η φωνή του. Ο Αλέκος Κιτσάκης είναι εκείνος που μαζί με τον Στέλιο Καζαντζίδη τραγούδησαν για την ξενιτιά και τα τραγούδια τους έγιναν...εθνικοί ύμνοι. Ο Αλέκος Κιτσάκης αφιέρωσε ακόμη (σ.σ. όπως και ο Καζαντζίδης) πάρα πολλά τραγούδια στον έρωτα, αλλά και στην πονεμένη Ήπειρο. Είναι ο τραγουδιστής που όταν κάποτε στην Αμερική παραμονές Χριστουγέννων τραγούδησε το: «Χριστούγεννα στην ξενιτιά /χτυπάνε οι καμπάνες/ κλαίνε στα ξένα τα παιδιά/ και στην Ελλάδα οι μάνες», έκανε να βουρκώσουν χιλιάδες Έλληνες που είχαν σπεύσει να τον ακούσουν.

Στις 16 Απριλίου του 2008, ο Αλέκος Κιτσάκης, τιμήθηκε σε εκδήλωση στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία», από την δισκογραφική εταιρία General Music με το χρυσό μικρόφωνο και τον χρυσό δίσκο. Στο πρόσωπό του αποδόθηκε στο δημοτικό τραγούδι, η μεγαλύτερη τιμή στην ιστορία του.

Πηγές

enet.gr | ipiros.gr | elatos.net.gr | ipiros.blogspot.com | generalmusic.gr